ਜਸਵੰਤ ਗਿੱਲ
ਸਮਾਲਸਰ
+91 97804-51878

1.

ਬਾਗ਼ੀ

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਬੰਦ ਮੂੰਹਾਂ ਵਿਚ
ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਬੋਲ ਜੀਭ ਦੇ ਵਲੇਵਿਆਂ 'ਚ ਅੜ ਕੇ
ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ ਨੇ
ਸੁਫ਼ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪਾਣੀ 'ਚ
ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੁੰਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ।

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਹੋ ਕੇ ਵੀ
ਰਿੜ੍ਹ-ਰਿੜ੍ਹ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਹੈ
ਹੱਥ ਫੈਲਾਅ ਕੇ ਮੰਗਣਾ ਹੈ
ਮਰ-ਮਰ ਕੇ ਜਿਉਣਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੁੰਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਜਿਉਣ ਤੋਂ।

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਸਾਡੀ ਵੋਟ ਨਾਲ਼
ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ
ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮੱਕੜਜਾਲ ਵਿਚ
ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ

www.khojnama.com khojnamapb03@gmail.com

ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣੇ ਨੇ
ਵੱਧ ਘੱਟ ਲੁੱਟਣ ਦੇ...

ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ
ਹਾਕਮ ਨੇ ਨਵੇਂ ਪੈਂਤਰੇ ਖੇਡਣੇ ਨੇ
ਦੇਸ਼ ਵੇਚਣ ਲਈ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੁੰਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਤੰਤਰ ਤੋਂ।

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਹਰ ਬਲਾਤਕਾਰੀ, ਸਮੱਗਲਰ,
ਕਾਤਲ ਤੇ ਭਗੌੜੇ ਪਿੱਛੇ
ਸਿਆਸੀ ਹੱਥ ਹੈ
ਤੇ ਉਸ ਹੱਥ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਨੇ
ਪੁਲਿਸ, ਵਕੀਲ ਤੇ ਜੱਜ
ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ
ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਜਾਂਦੇ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੁੰਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਕਠਪੁਤਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ।

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ
ਧਰਮ ਨੇ ਖੋਹ ਲੈਣੀ ਸੀ
ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ,
ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ
ਨਰਕ ਸਵਰਗ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਪਾ
ਭੁਲਾ ਦੇਣੀ ਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣੀ

ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਸਵਰਗ ਦੇ
ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਰੋਲ਼ ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ ਸੀ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੁੰਦੇ
ਅਜਿਹੇ ਧਰਮ ਤੋਂ।

ਅਸੀਂ ਸਭ ਪਤਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ
ਖੱਚਰਾਂ ਵਾਂਗ
ਸਿੱਧੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਤੁਰਦੇ ਹਾਂ
ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਖੋਪੇ ਪਾ
ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ
ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ
ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਤੋਂ
ਬਾਗ਼ੀ ਕਿਉਂ ਨਈਂ ਹੁੰਦੇ?

-----0----

2.

ਇਹ ਕੇਹੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਹੈ

ਸੱਚ ਲਿਖਦੀਆਂ ਕਲਮਾਂ 'ਤੇ
ਲਾ ਦਿਓ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦਾ
ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਦੇਵੋ ਅੱਤਵਾਦੀ
ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਆਖੋ ਨਕਸਲਵਾਦੀ
ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
ਐਲਾਨ ਦੇਵੋ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਜਾਸੂਸ
ਵੱਢ ਦੇਵੋ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ
ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗਦੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਨੂੰ...

ਸ਼ਾਸਕ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -
ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਫੈਲਾਅ ਰਹੇ
ਕਬੂਤਰਾਂ ਮਗਰ ਲਾ ਦੇਵੋ ਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ...

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ
ਚਿੜੀਆ ਦੀ ਚੀਂ-ਚੀਂ ਨੇ
ਸੰਸਦ ਦੇ ਰੌਲ਼ੇ ਰੱਪੇ ਵਿੱਚ
ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਏ ਵਿਘਨ
ਮੀਡੀਆ ਦੱਸ ਰਿਹੈ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀ...

ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਏ ਸਰਟੀਫ਼ਿਕੇਟ
ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਐਂਕਰਾਂ ਨੂੰ
ਸੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੋਣ ਦਾ
ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖ ਸਕਦੇ ਨੇ

ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹੀ ...
ਅਤਿਵਾਦੀ ...
ਨਕਸਲਵਾਦੀ ...
ਮਾਓਵਾਦੀ ...

ਇਹ ਕੇਹੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੁੱਟ
ਤੇ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ
ਇਹ ਕੈਸਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਝੂਠ ਵੀ
ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ...।

-----0----

3.

ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ

ਸੂਝਵਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣੈ
ਕਿ ਕਾਲ਼ੀ ਮਿੱਟੀ
ਖੇਤੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਜਾਊ
ਤੇ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਲ
ਝਾੜ ਵੱਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ...

ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ
ਕਿ ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ
ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਲਈ
ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਜਾਊ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਉਹ ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ
ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ
ਲਹੂ ਨਾਲ਼ ਲਾਲ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ
ਲਹੂ ਵੀ ਉਹ
ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖ਼ਾਤਰ
ਹੱਕਾਂ ਲਈ
ਲੜਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ...

ਮੈਂ ਜਦ ਵੀ
ਲਾਲ ਮਿੱਟੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਪੂਰਾ ਪੰਜਾਬ

ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ
ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ...

ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ
ਕਿਸੇ ਟੁਕੜੇ 'ਤੇ
ਝੂਮ ਰਹੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ...।

-----0------

4.

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ

ਤੁਸੀਂ ਖ਼ੰਜਰ ਤਿੱਖੇ ਕਰੋ
ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹੀ ਹਨ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ
ਕਲਮ ਤੇ ਕਾਪੀ ਹੈ
ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲਿਖਾਂਗਾ
ਕਵਿਤਾ
ਖ਼ੰਜਰ ਤੋਂ ਵੀ ਤਿੱਖੀ...।

-----0------